

Možemo li opstati kao poslovni ljudi ako odbacimo moralne i ljudske vrijednosti, empatiju, humanost i osjećaj za pravednost kojima su nas roditelji učili? Nije li generacijski jaz na radnom mjestu pokazatelj ovog sukoba vrijednosnih sustava u kojem stariji mlađe doživljavaju nasilnima, neodgojenima, bezobzirnima, dok mlađi starije doživljavaju nepotrebnim starcima, inertnima, nesposobnima, nedovoljno ambicioznima i zaostalima u nekom drugom vremenu?

Na jednom od Mirelinih seminara, menadžer koji je sve to vodio rekao joj je kako će u grupi nazočnih biti dvoje ljudi koji su već jako stari, preko 40, pa im se ne mora previše posvetiti, nego da se posveti „mladim snagama“. Trebamo li reći da su „mlade snage“ ostale u toj tvrtki još 3-mjesecca nakon seminara, a onda odlepršale u potrazi za novim izazovima, dok „starci“ od 40 godina i dalje ugovaraju poslove za tu tvrtku od preko milijun kuna dnevno?

Zapravo, nitko mladim ljudima, rođenima sredinom 80-ih godina, ne može zamjeriti ovakav stav. Odrastali su u atmosferi rata, materijalne i moralne oskudice. Nagledavši se uspješnih političara i menadžera, koji su radili ono što je „po zakonu, premda nije moralno“, a da zato nisu bili kažnjeni, fokusirani na preživljavanje i s iskustvom rata u vrijeme u kojem se izgrađuju mentalna i emocionalna baza za život, oni naprosto instinktivno vjeruju u stav - pomozmi sam sebi, jer ti nitko drugi neće. Dodate li tome i otkaz ocu ili majci, koji su samo radili svoj posao, kod takve je djece način života većine ljudi dobilo oznaku „učenje, odgovornost i poštenje je za luzere“. A nitko ne želi biti luzer.

Na tim klimavim nogama nesigurnosti, lažnog sjaja kojeg misle da im može pružiti novac ili društvena moć, bore se za svoje mjesto pod suncem onako kako znaju i kako im je marketing sustava u kojem žive naložio - ako budeš bogat ili slavan, možeš novcem kupiti sve, a bez puno truda. Naravno, pritom ne smiješ novac dijeliti s drugima. Samo sa prodavačima skupe robe.

Sreli smo na desetke ljudi mlađih od 35 godina, koji imaju čvrsto zacrtan plan da će do svoje 40-te zaraditi milijun eura, kako nakon toga više ne bi morali raditi. To čak i ne bi bilo tako zaprepašćujuće (ambicije su dobra osobina pojedinca i društva), da njihov stav ne uključuje ravnodušnost prema svima koje će zgaziti da bi došli do cilja i prezir prema svima koji u tome nisu uspjeli. Način dolaženja do uspjeha više nije važan, važan je samo cilj.

Taj grčevit pojam uspjeha uključuje stalnu tjeskobu (hoću li uspjeti), nezdravo takmičenje (ako moj kolega uspije, a ja ne, ja sam luzer), frustraciju

(ako nemam novac, stan, auto ili poziciju, ja ništa ne vrijedim) i poistovjećivanje osobne vrijednosti s materijalnom. Deviza „vrijedim onoliko koliko posjedujem“ štetna je i duboko protivna ljudskoj prirodi. Ljudi koji su usmjereni isključivo na materijalnu komponentu svojeg života u društvu (ne nužno mladi ljudi), puni su tjeskobe i straha hoće li uspjeti održati sliku koju su stvorili o sebi, kroz stvari ili ljude za koje misle da im pripadaju. Grčevito se bore da zarade više od konkurenta, susjeda, partnera, zatim se grčevito bore da to bogatstvo povećaju, a vječno opterećeni brigom i strahom da će im to nestati.

U pozadini straha od gubitka materijalnog dodaje se i strah od smrti (srčani i moždani udari, kao i sve veći broj tumora cijena su koja se plaća za protivljenje prirodnim mogućnostima svakog čovjeka). Ako netko još i radi 12-14 sati dnevno, teško da će moći ostvariti skladan obiteljski život, pa se navedenim strahovima sasvim opravdano pridružuje i onaj od samoće i socijalne izolacije. Do jedne točke uspješni, a onda ostavljeni na milost i nemilost sustava, takvi menadžeri počinju „pucati po šavovima“, opasno se približivši rubu živčanog (a onda i zdravstvenog) sloma. Njihova tijela i njihovi životi, koja su trebala biti materijalizacija novca kojeg imaju, počela su pokazivati znakove otkazivanja poslušnosti.

Svjetska ekonomska kriza koja je započela 2008. godine pokazala je koliko je menadžera i vlasnika tvrtki poistovjetilo novac i svoje fizičko postojanje. Također, koliko je njih čuvanjem novca i neplaćanjem investicija, obrazovanja i računa drugim tvrtkama pokazalo da ne znaju što napraviti u situaciji kada se sustav kojeg poznaju mijenja.

Složili se vi s nama ili ne, osjetivši na svojoj koži koliko je tanak rub između zdravog, uravnoteženog života i svakodnevne utrke za još jednim poslom, shvatili smo da vrijedimo samim tim što postojimo, a ne samo zbog onoga što imamo.

U svijetu u kojem većina ljudi tako ne razmišlja, poslovna krvoločnost i borba za prestiž, lažni sjaj koju produciraju mediji i poremećene društvene i osobne vrijednosti, rezultiraju time da sve više poslovnih ljudi osjećaju prazninu i dolaze pred zid. Rade sve više, ne bi li kupili sve više stvari, zatim rade da bi te stvari mogli održavati, i kad im sve to skupa prestane predstavljati zadovoljstvo, rade po navici, jer ne znaju za ništa drugo i nemaju nikoga kome bi posvetili svoje vrijeme.